

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2
0
2
4

No 4

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 882 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 30-aprelda ruxsat etildi.

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoirazimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Organizational Behavior and Leadership.....	10
Ibrokhim Gulomov	
Baliqchilikda klasterlarini tashkil etishning nazariy asoslari	18
Olim Murtazayev, Muydinov Olim Bekmuratovich	
Оценка состояния привлечения инвестиций в сферу туризма Узбекистана и механизмы управления	24
Арзиматов Бобирмирзо Зокирджон угли	
Biologik aktivlar buxgalteriya hisobni milliy va xalqaro standartlarga muvofiq takomillashtirish masalalari ...	27
Axmadaliyeva Zebo Abduxalimovna	
Aholi yashash joylarida yong'in risklarini bartaraf etish xizmatlardan foydalanish imkoniyatlari	32
Aziz Zikriyoev	
O'zbekistonda ilmiy darajali kadrlar tayyorlash tizimi boshqaruvining tashkiliy tuzilmasi va vazifalari	40
Beknaeva Shaxnoza Vladimirovna	
Mintaqaviy turizmning iqtisodiyot rivojlanishiga ta'siri (O'zbekiston turistik xizmatlar bozori misolida)	45
D. B. O'roqova	
Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini ko'paytirishning asosiy yo'llari	50
Ibrohimov Boburmirzo Baxtiyor o'g'li, Sayfiddinov Sarvarbek Anvarbek o'g'li	
Sanoat korxonalarining aksiyalar bozoridagi faoliyati tahlili: muammolar va yechimlar	55
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
Qurilishda modernizatsiya va diversifikatsiya qilish asosida yangi ishlab chiqarish quvvatlarini oshirish	63
Islamov Ozodjon	
Sanoat korxonalari innovatsion salohiyatini oshirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish yo'llari	67
J. K. Boymurodov	
Mamlakatda yashil iqtisodiyotni rivojlantirish yo'nalishlari	72
Kadixodjayeva Nilufar Raxmatullayevna	
BlokchEYn texnologiyalari yordamida raqamli iqtisodiyotni o'zgartirish	77
Karabayev Rustam Zafarovich, Saitkamolov Muxammadxo'ja Sobirxo'ja o'g'li	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida zamonaviy mehnat bozorining rivojlanishi	84
Layli Mirzayeva	
Xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirishda investitsion resurslardan samarali foydalanish mexanizmlari	88
Luiza Komilovna Xaydarova	
Umumta'lim muassasalari sonining ekonometrik tahlilini pedAgogik metodlar yordamida amalga oshirish....	93
Ravshanova Muhayyo Maxmanazarovna	
O'zbekiston tarixiy shaharlarida turistik faoliyati shakllanishi va ularni boshqarishning nazariy asoslari	98
Meliqulov G'ayrat Abdug'afforovich	
Iqtisodiy rivojlanish va ilmiy tadqiqot rivojlanishining havo ifloslanish darajasiga ta'siri	105
Murodullayev Kamoliddin Sherzod o'g'li, Sadibekova Bibisora Djapparovna, Turdiqulov Farrux Ravshanjon o'g'li	
Hududlarni rivojlantirish va "yashil iqtisodiyot"ni shakllantirishning ekologik muammolari	110
Maxkamov Saidafzal Saidkamol o'g'li, Yigitaliyeva Dilnavo Mansurjon qizi	
Ekoturizm obyektining tasniflanishi va alohida xususiyatlari	116
Qodirov Azizjon Anvarovich	
Mamlakatimiz oliy ta'lim tizimida sifat menejmentidan foydalanishning konseptual asoslari	121
Saidqulova Furuza Farmonovna	
Bo'lajak iqtisodchilarning kasbiy kompetensiyalari	125
Shukurova Marifat Xodjiakbar qizi	
Ta'limning bosqichlari va ularning inson kapitalini shakllantirishdagi ahamiyati	129
To'rayeva Hurriyat To'yqulovna	

Hududlarda to'g'ridan to'g'ri xorijiy investitsiyalarni jalb etish dasturini amalga oshirishda marketingni rivojlantirish yo'llari	136
Xamidov O. X., Tojiyeva A. F.	
Investitsiyalar marketingining strategik aspektlari.....	143
Xodjamberdiyeva Dilnoza Bahtiyorovna	
Xorijiy investitsiyalarni jalb etishda investitsion muhit jozibadorligini oshirishga nazariy qarashlar	149
A. Bektemirov, A. A. Abdurahmonov	
Qishloq xo'jaligi raqobatbardoshligini oshirishning ilg'or xorij tajribasi	154
Abdulloev Asliddin Junaydullayevich, Ochilov Narzullo Fayzulloyevich	
Sanoat ishlab chiqarish tizimining investitsion xususiyatlari.....	159
Yodgorova Xalima To'liqinovna	
Turizm sohasi uchun yuqori malakali kadrlarni tayyorlashda davlat va xususiy sherikchilikning o'zaro bog'liqligi tahlili.....	165
Raxmatov Adxam Itolmasovich	
Mamlakatimizda turizm tashkilotlari faoliyatini qo'llab-quvvatlash maqsadida marketing instrumentlari orqali samarali tizim yaratish.....	169
Suyunova Kamilla Baxromovna	
Qishloq xo'jaligida agrokimyo xizmatlar ko'rsatishning iqtisodiy samaradorligini oshirish yo'llari	173
Tabayev Azamat Zaripbayevich	
Yashil iqtisodiyotga investitsiyalarni jalb qilishni faollashtirish muammolari	178
Xomitov K. Z., Masharipova S. R.	
Considerations on the Problem of Illegal Migration and Human Trafficking	183
Azamatova Gulmira Bayirbekovna, Otarbayeva Guljan Kobeyevna	
Sustainable Development and Environmental Economics in Uzbekistan: A Focus on Carbon Pricing and Renewable Energy	186
Muhammadiyev Po'latjon Ilhomjon o'g'li, Urganbayeva Dilnoza Toxtasinovna	
The use of Digital Technologies in the Provision Of Utilities to the Population	192
Mamanazarov Oybek Shomurodovich, Inoyatova Durdona Shoxaydarovna, Alijonov Jamshid Alijon o'g'li	
The Current State of the Digital Economy in the Agrarian Sphere: Problems and Solutions	196
Babadjanov Abdirashid Musayevich	
Behavioral Theory of the Firm.....	201
Egamberdieva Oydin Abror qizi	
The Role of Information Technologies in Increasing the Capitalization of Commercial Banks	207
Egamova Makhfurat Esanovna	
Финансовые риски в исламском финансировании для внедрения в Республики Узбекистан	211
Абдуллоев Фуркат Олимджонович	
Совершенствование методологии экспертизы инвестиционных проектов	216
Бекимбетова Гулнора Маратовна	
Методические подходы к формированию механизмов стратегического управления развитием химической отрасли.....	223
Бибутова Шахло Саъдуллаевна	
Меры по снижению доли теневой экономики в стране.....	228
Махмудова Юлдузхон Бахромжон кизи, Сафаров Гиёсиддин Абдуллаевич ўғли	
Формирование национальной инновационной системы – одна из приоритетных задач повышения конкурентоспособности Республики Узбекистан	232
Н. М. Махмудов, А. А. Алиев, З. А. Мирзоев	
Мониторинг и анализ современного состояния и развития промышленности в Узбекистане.....	237
Назарова Раъно Рустамовна, Исмоилова Малика Дилшодовна	
Цифровая платформа как инструмент трансформации бизнес-процессов.....	243
Раупов Жамшид Рашидович	
Роль применения ключевых показателей эффективности труда на предприятиях.....	249
Рахматуллаева Шахноза Хамидовна	

Влияние цифровой трансформации на инвестиционную привлекательность Узбекистана.....	255
Саитхамолов Мухаммадхожа Сабирходжа угли, Маркабаева Жансая Айбек кызы	
Организация и координация методической помощи при управлении педагогическими кадрами	261
Хакимова Майя Юрьевна	
Интеграция узбекистана в мировое экономическое содружество путем унификации бухгалтерского учета на основе МСФО	266
Зарипова Саёхат Зафаровна	
Tijorat banklari tomonidan investitsiya loyihalarini moliyalashni rivojlantirish imkoniyatlari.....	271
Abduqodirova Ozoda Anvarjon qizi	
Tijorat banklari tomonidan jismoniy shaxslarga ajratilgan kreditlarning joriy tahlili.....	276
Abdusalomov Jaxongir O'ktam o'g'li	
Globalashuv sharoitida mamlakatimizda sug'urta bozorini raqamlashtirishning ahamiyati	282
Anvarova Z.	
The Role of Parents and Teachers in Promoting a Healthy Lifestyle in Children.....	286
Axtamov Djamshed Baxromovich	
A Study of the Importance of Green Economy in Uzbekistan Sustainable Economic Development and its Measurement Indicators in Relation to Environment.....	291
Ataniyazova Maksuda Baltayevna, Tairova Zarnigor Mammot qizi	
Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobot tuzishning zarurligi.....	296
Avazov Iloxom Ravshanovich	
Foydani soliqqa tortish obyekti sifatidagi iqtisodiy tarkibi.....	301
Axrorov Zarif Oripovich	
Surxondaryo viloyatida aholining uy-joy bilan ta'minlanganlik darajasini tahlili.....	309
Ibragimov Qobil To'xtamishovich	
Review of Methodological Approaches to Enterprises Financial Condition Analysis.....	314
Ismailova Maxbuba Mirxalilovna	
Innovatsion rivojlanish sharoitida xizmat ko'rsatish sohasini tasniflanishining nazariy va ilmiy asoslari.....	319
Masharipova Manzura Alimbayevna	
Korxonalarda benchmarking strategiyalarini qo'llashning ijtimoiy-iqtisodiy mexanizmlari.....	325
Narziyeva Dilafiruz Muxtorovna	
Davlat budjetining soliqsiz daromadlari shakllanishini takomillashtirish yo'llari.....	330
O'ktamova Nargiza Narzulla qizi	
Mamlakatimizda sanoat ishlab chiqarishi korxonalarining rivojlanish holati tahlili.....	334
Olimov Maqsudjon Komiljon o'g'li	
Moliyaviy natijalar to'g'risidagi hisobotni moliyaviy hisobotning xalqaro standartlar talablari asosida tuzish.....	339
Pardayeva Zulfizar Alimovna	
Raqamlashtirish sharoitida qo'shma korxonasi faoliyatining tahlili.....	343
Rashidov Jamshid Xamidovich	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning rivojlanishida oilaviy tadbirkorlikning o'rni.....	348
Raximov Baxromjon Ibroximovich, Saloxiddinov Zuxriddin Nuriddin o'g'li	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida xizmat ko'rsatishning ilmiy asoslari.....	352
Suyunov Asror Baxtiyorovich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida telekommunikatsiya sohasini rivojlantirish ilmiy asoslari.....	356
Toshmatov Salohiddin Zayniddinovich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida innovatsiyalarni joriy etishning huquqiy masalalari.....	360
Turg'unov Saloxiddin Jamol o'g'li, Mirzayeva Mohidil Vohidovna	
Zamonaviy sharoitlarda korxonalarning moliyaviy baqarorligini yaxshilash masalalari	366
Usmanova Guljahon Ulug'bek qizi	
Franshizalarni jalb qilishda davlat boshqaruvi tizimida marketing tadqiqotlarining ahamiyati	371
Xodjayev Anvar Rasulovich	

Transport Decarbonization Strategy.....	377
Yarashova Vasila Kamalovna, Muradov Bekzod Xidirnazar ugli	
Temir yo'l transportida ishlab chiqarish faoliyatining iqtisodiy samaradorligini oshirish	382
Yermatova Dilnoza Axmadjonovna	
Iqtisodiyotda davlat ishtirokini qisqartirish va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish istiqbollari	387
Yuldashev Xusniddin Abdullayevich	
Issiqlik ta'minoti xizmatlarini ko'rsatish samaradorligi va sifatini baholash ko'rsatkichlari tizimi	390
Abdulaziz Abdumo'minovich Matro'ziyev	
Issiqlik ta'minoti xizmatlari sifatiga ta'sir etuvchi omillar va ularni baholash	394
Abdulaziz Abdumo'minovich Matro'ziyev	
Jismoniy shaxslarning mol-mulkiga soliq solishni takomillashtirish.....	399
Abdullayev Zafarjon Alijonovich, Zaydullayev Abduhabib Boliqul o'g'li	
Sug'urta tashkilotlarida hisob siyosatini ishlab chiqishning ahamiyati.....	404
Abduraimova Maftunaxon Axmatovna	
Bank risklarini boshqarishning xalqaro tajribalari.....	409
Abdurasulov Jaxongir Abduvaliyevich	
Tadbirkorlik subyektlari ijtimoiy ma'sulligini ta'minlash mexanizmining amal qilish darajasi	416
Bayisbayev Javlon Nurlanovich	
Qishloq aholisining qishloq xo'jaligida bilim va innovatsiyalarni o'zlashtirishga ta'sir etuvchi omillarni iqtisodiy baholash (Samarqand viloyati misolida).....	421
Bozorova Lobar Nuralevna	
Направления совершенствования инновационных стратегий в деятельности промышленных предприятий	427
Дониерова Зухрабону Алишер кизи	
Mol-mulk solig'ining korxonalar faoliyatiga ta'siri.....	432
Qudiyarov Kishibay Ramatullayevich	
Banklar reytingini aniqlash va barqarorligini ta'minlashning ustuvor yo'nalishlari.....	438
Maxmudov Omon Tuxtayevich	
Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida tijorat banklarining aktiv va passiv operatsiyalarini innovatsion usullar orqali boshqarishni takomillashtirish	442
Mo'minova Ma'suda Baxtiyarovna	
Auditorlik tekshiruvini dasturiy ta'minot asosida tashkil etish: muammo va yechimlar.....	447
Nazarova Kamola Sattoral qizi	
Ishlab chiqarish infratuzilmasini rivojlantirishning davlat tomonidan tartibga solish konsepsiyasi.....	453
Normurodov Xusan Eshmaxmatovich	
O'zbekiston Respublikasida kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning ahamiyati hamda uni rivojlantirish istiqbollari.....	460
Nurullayeva Shaxnoza, Saydullayeva Saodat	
Tijorat banklari inson kapitali samaradorligini baholashda KPI ko'rsatkichlaridan foydalanish mexanizmlari	467
Turaeva Mastura Kurbanovna	
Сущность и особенности инвестиционно-строительного процесса	471
А. Бектемиров, Б.М. Абдувалиев	
Tijorat banklarida muammoli kreditlarni boshqarishning dolzarb masalalari.....	478
Saidov Hayotjon Raxmatulloyevich	
Tijorat banklarida kredit operatsiyalari hisobini takomillashtirish.....	482
Sa'dullayeva Asalxon Muzaffarovna	
Ko'p tarmoqli fermer xo'jaliklarining raqobatbardoshlikni baholash usullari	485
Abdulloyev Asliddin Junaydullayevich, Teshayev Mirolim Djumayevich	
Tadbirkorlik subyektlarida soliq yukini optimallashtirish mexanizmi	490
To'xsanov Qudratillo Nozimovich	

Davlat sektorida ichki audit tadbirlarini umumiy rejalashtirish Xamidova Z. U.	495
Aholi moliyaviy savodxonligini oshirish va uning ahamiyati..... Xudayarova Xurshida Abdunazarovna	501
Kambag'allikni qisqartirishning xorijiy mamlakatlar tajribasi..... Xudoyberdiyev Jamshid Juraboy o'g'li	505
Oliy ta'lim muassasalarida buxgalteriya hisobi va ichki auditni takomillashtirish..... Shaymatova Nargiza Ashurovna	511
Raqamli iqtisodiyot sharoitida sug'urta xizmatlari..... Shodmonova Odina G'ofur qizi	516
Fuqarolar davlat pensiya ta'minoti tizimining amaldagi holati tahlili..... Sholdarov Dilshod Azimiddin o'g'li	520
Aholiga bank xizmatlari ko'rsatishning ijtimoiy ahamiyati..... Eldor Uskanov	525
Innovatsion boshqaruvning ilg'or xorijiy tajribalari Yusupova Jamila Karamatdinovna	530
Neft-gaz korxonalari moliyaviy-iqtisodiy faoliyati natijalari tahlili ("O'ZBEKNEFTGAZ" AJ misolida) Umurzoqov Jamoliddin Sherbekovich	534
Korxonalarda savdo marketing faoliyati samaradorligini baholash..... Sobirov Azizbek Avzbekovich	541
Moliyaviy firibgarliklarga qarshi kurashishda raqamli texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlari..... Gadaev Ismat Yadgarovich	548
Hududlarda islom iqtisodiyoti tamoyillari asosida amalga oshirilgan investitsion loyihalar: to'siqlar va yechimlar Irgasheva Gulbahor Sodiqovna	551
O'zbekistonda investitsiyalardan samarali foydalanish asosida oziq-ovqat sanoati samaradorligini oshirish yo'llari..... Kobilova Nasiba Xurramovna	554
Foreign Economic Relations as a Factor of Effective Functioning of the Economy Bakhodurova Sulkhiya Azizkhodjaevna, Li Marina Rudolfovna, Mukhtarova Donata Ravshanbekovna, Romashkin Roman Anatolyevich	561
Modern Approaches to the Organization and Development of the Consumer Services Market..... Musyeva Shoira Azimovna	566
Ishlab chiqarish siklini qisqartirishning iqtisodiy samaradorligi..... Odina Nabiyeвна Tuychiyeva, Nazarova Latofat Toirjon qizi	570
Asalarichilik mahsulotlari bozorida marketing strategiyasini amalga oshirish..... Rashidova Xadicha Tursunalievna	575
Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida bank faoliyatini iqtisodiy-matematik modellashtirish yo'llari Raxmanov Mexridin Sindarovich	581
Korporativ boshqaruv amaliyoti bo'yicha hisobot tuzish bo'yicha xorijiy tajriba..... Tashmatov Rustam Xusanovich	586
Iqtisodiyotda davlat ishtirokini qisqartirish va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish istiqbollari Yuldashev Xusniddin Abdullayevich	592
Iqtisodiyotda turizm o'rnini statistik baholash uslubiyoti..... Zilola Jumanova	595
Финансовые риски в исламском финансировании для внедрения в Республики Узбекистан Абдуллоев Фуркат Олимджонович	602
Блокчейн-технология и информационная безопасность в цифровой экономике Узбекистана..... Кадиров Алишер Исмаилович	607
Цифровая платформа как инструмент трансформации бизнес-процессов Раупов Жамшид Рашидович	611

O'zbekistonda zamonaviy kabel va sim mahsulotlari ishlab chiqaruvchi korxonalar faoliyatiga nazar.....	617
Rashidova Odina Olimjon qizi	
Современные тенденции развития валютных отношений в Узбекистане	622
Камалов Камолатдин Кахрамонович	
Sug'urta sohasining O'zbekiston iqtisodiyotidagi o'rni	626
Sharobiddinov Akramjon Goyibbayevich	
Kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirishning xorij tajribasi va undan O'zbekistonda foydalanish yo'nalishlari	630
Fayziyeva Aziza Azamat qizi	
Modeling the Stackelberg strategy in a linear model (linear city) Hotelling.....	635
Musayeva Shaira Azimovna, Usmonova Dilfuza Ilkhomovna	
Mulkning kapitallashuvi darajasini iqtisodiy jihatdan amalga oshirish samaradorligini baholash uslublari.....	644
Norboyev Odil Abrayevich	
Tijorat banklarining kredit portfelini amaliy holati va ekonometrik tahlillari: ATB "Aloqabank" misolida.....	649
Norov Akmal Ruzimamatovich, Norova Nozima Nabiyeвна	
O'zbekistonda "yashil iqtisodiyot" muhitida kreditlash va moliyalashtirish imkoniyatlari	654
Taxir Urkinbayev	
Budjet tashkilotlarida ichki nazorat tizimini tashkil qilishning xususiyatlari.....	658
Abduraxmanov Ramazon Abdullayevich	
Chinese Commercial Banks Experience in Asset Diversification	663
Uktamova Nozima Narzulla kizi	
Sanoat taraqqiyotida ishlab chiqarish korxonalarini ustuvor rivojlantirish istiqbollari.....	667
Yadgarov Akram Akbarovich	
Анализ деятельности коммерческих банков Узбекистана по кредитованию физических лиц.....	673
Базарова Нигора Равшановна	
Mahalliy va xorijiy investitsiyalarni jalb etishning innovatsion jarayonlarga ta'sirini baholash.....	684
Bobobekov Ergash Abdumalikovich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida innovatsiyalarning iqtisodiy samaradorligini oshirish yo'llari	689
Kuziyeva Nargiza Ramazanovna, Xusanov Faxriddin Jamoliddin o'g'li	
Tashqi mehnat migratsiyasi.....	694
O. N. Djurayev	
Raqamli iqtisodiyotda sanoat tarmog'ining davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanishini baholash	699
Otaboyeva Dildora	
Nobank kredit tashkilotlarining moliyaviy xizmatlari sifatini oshirishning xorijiy mamlakatlar tajribasi	705
Raimov Xurshid Muxtorovich	
Tijorat banklarida moliyaviy injiniringni qo'llash istiqbollari	711
Saipnazarov Sherbek Shaylavbekovich	
O'zbekiston Respublikasi moliya bozorida tijorat banklari faoliyati: muammo va yechimlar	716
Toymuxamedov Ibroxim Rixsiboevich, Jumaev Islombek Akram o'g'li	
Agrar ta'lim tizimida boshqaruv samaradorligini oshirish yo'llari	723
Boltayev Nurali Shiramatovich, Beglayev Uchqun Xurramovich, Abdiyev Izzat Risqiboyevich	
O'zini o'zi band qilgan shaxslardan olinadigan soliqlarni takomillashtirish orqali yashirin iqtisodiyotni jilovlash masalalari	731
Davranov Iskandar Jumayevich	
Iqtisodiy konsentratsiyalarni tartibga solish va nazorat qilishni takomillashtirish.....	738
Luqmanov Sharifxon A'zam o'g'li	
Role of Private and Public Kindergartens in Early Childhood Development	744
Makhmudova Munisakhon Abbos qizi	
"Yashil" enegriya quvvatlarini barpo etish iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash asosi sifatida.....	749
Muminova Elnoraxon Abdurkarimovna, Umarova Dilnoza Oybek qizi	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarda CVP-tahlilni tashkil etishning muammoli jihatlari	754
Qlichev Baxtiyor Pardayevich	

Korxonada likvidlik riskini minimallashtirish orqali uning moliyaviy barqarorligini saqlab qolish	759
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
Развитие международных торгово-экономических связей Республики Узбекистан	766
Ким Татьяна Валерьевна, Гофуржонов Шахрибону Бахромжон кизи	
Kapital qurilishni boshqarish samaradorligini oshirishning dolzarb masalalari	774
A. Bektemirov, M. U. Sarimsoqov	
O'zbekiston mehnat bozorida yoshlarning ish bilan bandlik darajasini oshirish.....	780
Mambetjanov Qahramon Qurbandurdiyevich, Bahromov Shahzod Fazliddinovich	
Роль имиджа в улучшении инвестиционной привлекательности высших учебных заведений.....	787
Жанзаков Бекзот, Жонузиков Мирзабек	
Innovatsion kichik tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash bo'yicha xorij tajribasi va uni mamlakat iqtisodiyotida qo'llash imkoniyati.....	795
Toshaliyeva Saodat Toxirovna, Eshqulova Dilorom Abduravupovna	
Перспективы развития банковского сектора в Узбекистане для иностранных туристов	802
Муминов Шахзод Низомиддинович, Каримова Азиза Махомадризовна	
Innovatsion faoliyat moliyaviy modellari va mexanizmlarini rivojlantirishning konseptual asoslari	806
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
Qishloq xo'jaligi tarmoqlarini innovatsion rivojlantirish bo'yicha xorijiy tajribalar va ulardan respublikamizda samarali foydalanish yo'llari	814
Ishniyazov Baxrom Normamatovich	
Turistik xizmatlarining o'ziga xos xususiyatlari va marketing tadqiqotlari.....	819
Berdiqulova Iroda Rayimqulovna	
Qoraqalpog'iston qishloq xo'jaligi: asosiy muammolar va rivojlanishining ustuvor yo'nalishlari	823
Yeshimbetov Uktamjon Xudaybergenovich	
Iqtisodiyotning erkinlashtirilishi sharoitlarida kichik biznes sektori rivojlanishining imkoniyatlari.....	832
Botirova R. A., Sirojiddinov I. Q.	
Kriptoalyuta va blokcheyn tadqiqotlari: tendensiyalar va istiqbollar	835
Berdiqulov Jurabek	
Bank risklarni monitoring qilish tizimini takomillashtirish	837
Hamroyev Sherzod Axtamovich	
O'zbekiston hududlariga xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda ko'p qavatli "yashil" fermer xo'jaliklarini tashkil etishning ahamiyati	843
Turdimuratova Aziza Alisherovna	
Surxondaryo viloyatining mahalliy budjet daromadlarini oshirish yo'llari va uni arima modeli asosida prognozlash.....	846
Abdunazarova Shahnoza Norqo'chqor qizi	
Qishloq xo'jaligi tarmog'ining mamlakat iqtisodiyotidagi o'rni va undagi tarkibiy o'zgarishlarni statistik baholash.....	856
Zakirova Umida Maxamadaminovna	
O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatish korxonalarining ijtimoiy-iqtisodiy mohiyati	863
Pardayev Jamshid Muzaffarovich	
Turizm bozorini rivojlantirishda mehnat bozorining tutgan o'rni va ahamiyati	872
Berdiqulova Iroda Rayimqulovna, Berdikulov Jurabek	
Проблемы расчета определения и планирования прибыли предприятий в условиях модернизации экономики	876
Алиева С.С.	

KORXONALARDA BENCHMARKETING STRATEGIYALARINI QO‘LLASHNING IJTIMOIIY- IQTISODIY MEXANIZMLARI

Narziyeva Dilafiruz Muxtorovna

Buxoro davlat universiteti Iqtisodiyot kafedrası katta o‘qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqola korxonalarda benchmarketing, uning alohida xususiyatlari, benchmarketingni korxonalar faoliyatiga qo‘llashning kamchiliklari va afzalliklari, korxonada benchmarketingni qo‘llashning uslubiy asoslariga doir tahliliy ma‘lumotlar keltirilgan.

Kalit so‘zlar: Benchmarketing, taqqoslash, SWOT tahlili, PEST tahlili, samaradorlik, innovatsiyalar, marketing strategiyalari.

Abstract: This article presents analytical information about benchmarketing in enterprises, its features, disadvantages and advantages of applying benchmarketing in the activities of enterprises, as well as the methodological basis for the use of benchmarketing in enterprises.

Key words: benchmarketing, comparison, SWOT-analysis, PEST-analysis, efficiency, innovation, marketing strategies.

Аннотация: В данной статье представлены аналитические сведения о бенчмаркетинге на предприятиях, его особенностях, недостатках и преимуществах применения бенчмаркетинга в деятельности предприятий, а также методические основы использования бенчмаркетинга на предприятиях.

Ключевые слова: бенчмаркетинг, сравнение, SWOT-анализ, PEST-анализ, эффективность, инновации, маркетинговые стратегии.

KIRISH

Benchmarketing, korxonalar orasidagi muloqot va aylanma muhokama qilish bo‘lib hisoblanadi. Bu usulda, bir korxona boshqa bir korxonadan ma‘lumotlarni olishi va ularni o‘z faoliyatlariga qo‘llay olishi mumkin¹. Ko‘pgina yirik xorijiy korxonalarda o‘zini isbotlagan innovatsion rivojlanishni boshqarishning samarali vositasi bu benchmarketing hisoblanadi. Benchmarketingning mohiyati o‘z korxonangiz ish faoliyatini raqobatchilar va eng yaxshi tashkilotlar faoliyati bilan o‘rganish hamda solishtirish, so‘ngra ularning muvaffaqiyatli tajribasini qo‘llashdan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLARNING TAHLILI

Benchmarketing xorijiy tadqiqotchilarning ko‘plab ishlarida muhokama qilingan. Benchmarketingning nazariy va amaliy asoslari bir qator xorijiy olimlar R. Kemp, B. Andersen, G. Watson, J. Evans, F. Kotler, GT Terry, R. Domelio, V. Starikova, E.A.Mikhailova, I.P. Danilova, T.V. Danilova, D.V. Maslova, I.T. Balabanova, T.G. Golubeva, O.N.Eliseeva, M.R. Mixaylova va boshqalarning ilmiy tadqiqot ishlarida bevosita ochib berilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot davomida mamlakatimizda erkin iqtisodiy zonalarini tashkil etilishi uchun mavjud modellar tahlili o‘tkazildi unda guruhlash, taqqoslama tahlil, statistik tahlil kabi metodlardan foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Lekin mamlakatimizda bu tadqiqot kam o‘rganilgan bo‘lib, xalq xo‘jaligi tarmoqlarida bu kabi marketing strategiyalaridan foydalanish alohida ahamiyat kasb etadi.

1 file:///C:/Users/user/Downloads/organizatsiya-benchmarkinga-na-predpriyatiyah-avtomobilnoy-promyshlennosti.pdf

Benchmarking korxonalarga bozorning boshqa ishtirokchilari tajribasini o'zlashtirib, sohadagi raqobatbardosh mavqeyini yaxshilash imkonini beradi. Bu jarayonda bir qator muammolar ko'zga tashlanadi.

1-jadval: Benchmarkingni korxonalar faoliyatiga qo'llash: kamchiliklar va afzalliklar

Benchmarkingni korxonalar faoliyatiga qo'llashdagi kamchiliklar	Benchmarkingni korxonalar faoliyatiga qo'llashning afzalliklari
Ma'lumotlarni olishning qiyinchiligi	Ish faoliyatini takomillashtirish imkoniyati
Ma'lumotlarning faoliyatga xato qo'llanilishi	Nazorat va rivojlanish imkoniyati
Korxonalar bilan solishtirishda har bir sohaning unikal va faol ekanligi	Korxonaning tezroq rivojlanish imkoniyati
Tadqiqotlardagi tajribaning yetishmasligi	Raqobatchi korxonalar iqtisodiy o'sish omillaridan foydalanish imkoniyati

Birinchidan, amalda raqobatchilar tomonidan qo'llaniladigan ish usullari va texnologiyalari haqida mutlaqo to'liq ma'lumot olish juda qiyin. Bundan tashqari, korxona bunday ma'lumotlarga ega bo'lsa ham, ma'lum resurslar (moddiy, intellektual, insoniy, tashkiliy) yetishmasligi, shuningdek, bozorlar va biznesning o'ziga xos xususiyatlarining mavjudligi sababli boshqa birovning tajribasini to'liq takrorlash mumkin emas.

Ikkinchidan, taqqoslashning o'ziga xos xususiyati tashkilotning doimiy takomillashuviga yordam beradigan vosita sifatida, uning yuqori samaradorligida ifodalangan, uning ijodiy tarkibiy qismidir.

Har qanday korxona faoliyatida benchmarking strategiyasini amalga oshirish uchun marketologlar guruhidan iborat bo'lgan jamoa tuzilishi va loyihalardan iborat bo'lgan tadqiqot materiallardan unumli foydalanish kerak. Aynan tadqiqotlar va ijodiy fikrlashning sinergiyasi korxonalarga Benchmarking orqali eng yaxshi natijalarga erishish imkonini beradi.

Amaliyot shuni ko'rsatadiki, Benchmarking asosan jahon standartlari va jahon bozorini boshqaradigan xorijiy hamkorlar bilan hamkorlik qiluvchi yirik korxonalar tomonidan qo'llaniladi. Eng yirik korporatsiyalar, shu jumladan, oziq-ovqat mahsulotlarini ishlab chiqaruvchilari raqobatdosh ustunliklarni izlashda o'z kuchlarini yangi boshqaruv usullarini izlash va ishlab chiqishga yo'naltiradilar. Ushbu tadqiqotlar global xarakterga ega bo'lib, eng muvaffaqiyatli yechimlar menejmentda alohida sohalarga aylanadi va ular uchun nazariy hamda uslubiy asoslar ta'minlanadi².

Shu munosabat bilan biz sanoat korxonalarida benchmarkingni qo'llashning alohida xususiyatlarini ko'rib chiqdik.

2-jadval: Korxonada benchmarkingni qo'llashning uslubiy asoslari³

Benchmarking jarayonining bosqichlari	Benchmarking vazifalari	Amaliy masalalarni yechish usullari
Rejalashtirish	Korxonaning tashqi va ichki muhitini baholash, yaxshilash yo'nalishlarini aniqlash	1. SWOT tahlili; 2. PEST tahlili 3. M. Porterning "Raqobatning beshta kuchi" modeli bo'yicha 4. Tito Kontining tashkiliy o'z-o'zini baholash modeli va boshqalar;
Qidiruv	Benchmarkingning mazmuni	Taqqoslash obyektlarini ustuvorlik bo'yicha tartiblash usuli
	Ma'lumotlarni solishtirish turini tanlash	Sintez usuli

Biz korxonalar faoliyatini inovatsion tahlil qilishda SWOT tahlili va PEST tahlili yo'nalishlaridan foydalandik. Biznesga shartli ravishda ikki faktorga bo'linadi va ularga turli omillar ta'sir qiladi:

- mikromuhit: xaridorlar, yetkazib beruvchilar, raqobatchilar, kreditorlar;
- makromuhit: hukumat faoliyati, tabiat hodisalari, jamiyat holati.

PEST tahlili – bu tashkilot faoliyatiga ta'sir ko'rsatadigan makro muhitning barcha omillarini yagona tizimga to'plashning oddiy usuli hisoblanadi. Bu usul uzoq muddatli rejalashtirish uchun alohida yoki SWOT tahlili bilan birgalikda ishlatilishi mumkin. Keyin ish natijalari SWOT jadvalidagi tahdid va imkoniyatlarning asosini tashkil etadi.

2 <https://www.dissercat.com/content/mekhanizm-primeneniya-benchmarkinga-v-mezhdunarodnoi-promyshlennoi-kooperatsii-predpriyati>

3 <https://nauchkor.ru/pubs/issledovanie-faktorov-vliyayuschih-na-razvitie-praktiki-benchmarkinga-na-dalnem-vostoke-5b8e-d58a7966e1073081bd89>

Tahlil qilish sabablari:⁴

- bozordagi sharoitlar, imkoniyatlar, tahdidlar to'g'risida aniq tasavvurga ega bo'lish;
- biznesni rivojlantirish strategiyasini aniqlash;
- raqobatlashish usulini tanlash;
- xatarlarni boshqarish.

PEST tahlili to'rtta omil guruhining qisqartmasi hisoblanadi:

P – siyosiy;

E – iqtisodiy;

S – ijtimoiy-madaniy;

T – texnologik.

PEST tahlili⁵ (siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy va texnologik) bu bozorda yanada raqobatdosh bo'lish uchun tashkilot uning faoliyatiga ta'sir etuvchi asosiy tashqi omillarni baholaydigan boshqaruv usuli. Qisqartma tomonidan ta'riflanganidek, ushbu to'rtta yo'nalish ushbu model uchun asosiy o'rinni egallaydi.

PEST tahlili siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy va texnologik jihatlarni anglatadi.

Ushbu turdagi tahlil korxonaning daromadlilikiga ta'sir qilishi mumkin bo'lgan tashqi omillarni aniqlash uchun ishlatiladi. Umuman olganda, bu makro hodisalarning ta'sirini boshdan kechiradigan katta tashkilotlar bilan yanada samaralidir. PEST tahlili odatda kuchli, zaif tomonlar, imkoniyatlar va tahdidlarni anglatuvchi SWOT tahlillari bilan birgalikda qo'llaniladi.

3-jadval: "Logistic mobile" oilaviy korxonasining SWOT tahlili

Kuchli tomonlar	1. Oilaviy korxona raqobatchisi "Komfort tekstil" korxonalar tarmog'iga nisbatan kuchli tomoni bu uning boshqa ko'pgina tarmoqlarda faoliyat yuritishni tashkil qilish yo'lga qo'yilgan. 2. Oilaviy tadbirkorlikda xususiy biznesni erkin holda tashkil qilishda va franshiza bilan ish ko'rishga, franchayzing tarmog'i orqali samaradorlikka erishish mumkin.
Kuchsiz tomonlar	1. Oilaviy korxona raqobatchilarga nisbatan qish mavsumida yozgi mavsumga qaraganda logistic xizmatlardan cheklagan miqdorda qabul qilishi. 2. Maxfiy ma'lumot berish natijasida raqobatchilarga ("Komfort tekstil") ma'lumotlarni yo'qotish xavfi;
Imkoniyatlar	Cheklanmagan miqdorda o'z xizmat turlarini ko'paytirishi mumkin.
Xavf-xatar	1. Tijorat sirlarni oshkor qilishi yoki boshqa tadbirkorlarga o'tib ketishi. 2. Tadbirkor tomonidan shartnoma bekor qilinishi xavfi;

4-jadval: "Logistic mobile" oilaviy korxonasining PEST tahlili

P- Siyosiy omili	O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Transport to'g'risida"gi Qonun (O'RQ-706-son, 09.08.2021-y.) Prezident tomonidan imzolandi. Qonunga ko'ra, avtomobil, havo, temir yo'l, suv, elektr transporti, metropoliten va transport infratuzilmasi obyektlari O'zbekistonning yagona transport tizimini tashkil etadi. Transport-logistika markazlari ularga har qanday turdagi transportda kirib kelayotgan hamda olib chiqilayotgan yuklarni omborga joylashtirish, saqlash, ularga ishlov berish, qayta ishlash, qadoqlash va taqsimlash bo'yicha xizmatlar ko'rsatadi.
E- Iqtisodiy omili	Korxonada 2023-yilda davri boshiga jami foyda 384043.19 ming so'mni tashkil qilgan bo'lib 2023-yilda davr oxiriga kelib esa 1231507.4 ming so'mni tashkil qilgan. Hisobot davri oxiriga kelib, davr boshiga nisbatan qarasak 220,7% o'sgan bunga sabab mahalliy bozorni ishonchiga kirgani va raqobatchilariga nisbatan ("Komfort tekstil") har bir xizmat uchun bonusli chegirmalar mavjudligi.
S- Ijtimoiy omili	Logistik xizmatlar yo'nalishidagi universitet bitiruvchilarini ish bilan ta'minlab kelmoqda (o'rtacha yiliga 20-25ta)
T- Texnik omili	2023-yil logistik tarmog'ida ishlaydigan firmaning xodimlari uchun kiyimlar ishlab chiqarish minisexi, chet elga qishloq xo'jalik mahsulotlarini yetkazib berish maqsadida esa korxonaning zamonaviy issiqxonalar tarmog'i tashkil qilindi hamda bu logistik xizmatlar tarmog'ini xarajatlarini qisqartirishga olib keldi.

⁴ <https://www.techtarget.com/searchcio/definition/SWOT-analysis-strengths-weaknesses-opportunities-and-threats-analysis#:~:text=SWOT%20analysis%20is%20a%20framework,or%20establishing%20a%20business%20strategy.>

⁵ <https://www.mindonmap.com/uz/blog/what-is-pestel-analysis/>

5-jadval: "Komfort tekstil" oilaviy korxonasining SWOT tahlili

Kuchli tomonlar	1. Oilaviy korxona raqobatchisi "Logistic mobile" korxonalar tarmog'iga nisbatan kuchli tomoni bu uning yengil sanoat sohasida 30 yildan ortiq vaqt davomida faoliyat yuritishi tashkil qilish yo'lga qo'yilgan. 2. Oilaviy tadbirkorlikda xususiy biznesni erkin holda tashkil qilishda va chet ellik savdo hamkorlariga egaligi orqali samaradorlikka erishish mumkin.
Kuchsiz tomonlar	1. Oilaviy korxona raqobatchilarga nisbatan yil davomida mahsulot ishlab chiqarish jarayonining nisbatan mavsumiyliigi. 2. Maxfiy ma'lumot berish natijasida raqobatchilarga ("Logistic mobile") ma'lumotlarni yo'qotish xavfi;
Imkoniyatlar	Viloyatning tuman va shaharchalarida o'z filiallarini ochish imkoniyatining mavjudligi Korxona mahsulotlariga bo'lgan talabning yildan yilga oshib borishi Korxonada ishlab chiqariladigan mahsulotlarning nisbatan boshqa korxona mahsulotlariga nisbatan arzonligi va sifatligi
Xavf-xatar	1. Tijorat sirlarni oshkor qilishi yoki boshqa tadbirkorlarga o'tib ketishi. 2. Tadbirkor tomonidan shartnoma bekor qilinishi xavfi;

6-jadval: "Komfort tekstil" oilaviy korxonasining PEST tahlili

P- Siyosiy omili	Prezidentning 16.09.2019-yildagi "Yengil sanoatni yanada rivojlantirish va tayyor mahsulotlar ishlab chiqarishni rag'batlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4453-son qarori qabul qilindi. Qarorga muvofiq shu faoliyat bilan shug'ullanuvchi tadbirkorlarga 2020-yil 1-yanvardan quyidagi soliq imtiyozlari joriy etildi: - hisobot davri natijalari bo'yicha yalpi tushumning umumiy hajmida tayyor tikuv-trikotaj mahsulotlarining eksporti 60%dan kam bo'lmagan eksport ulushiga ega bo'lgan korxonalar 2023-yil 1-yanvarga qadar mol-mulk solig'ini to'lashdan ozod etiladi; - to'qimachilik, tikuv-trikotaj, charm-poyabzal va mo'ynachilik sohalari korxonalarining foyda solig'i bo'yicha soliqqa tortiladigan bazasi 7 yil davomida teng ulushlarda zamonaviy tozalash va kanalizatsiya inshootlarini qurish bo'yicha xarajatlar summasiga kamaytiriladi; - chorva mollarini so'yish bo'yicha zamonaviy avtomatlashtirilgan majmualarni ishga tushirayotgan tashkilotlar va terini qayta ishlovchi korxonalar 2023-yil 1-yanvarga qadar yer solig'i to'lashdan ozod etiladi;
E- Iqtisodiy omili	Korxonada 2023-yilda davri boshiga jami foyda 4000 ming so'mni tashkil qilgan bo'lib 2023-yilda davr oxiriga kelib esa 6766 ming so'mni tashkil qilgan, Hisobot davri oxiriga kelib, davr boshiga nisbatan qarasak 69,15% o'sgan. Bunga sabab mahalliy bozorda 30 yil davomida faoliyat yuritayotganligi, shahar atrofida korxona savdo uylarining mavjudligidir.
S- Ijtimoiy omili	Tikuvchilik xizmatlar yo'nalishidagi kasb-hunar kollejlari bitiruvchilarini ish bilan ta'minlab kelmoqda (o'rtacha yiliga 10-15ta)
T- Texnik omili	2019-yildan ishlab chiqarish tarmog'ida ishlaydigan firmaning xodimlari uchun tushlik tashkil qilingan. Xodimlar uchun namozxona mavjud. Ishlab chiqarish korxonasida 7 ta bo'limdan tashkil topgan savdo magazinining mavjudligi mijozlarga to'g'ridan to'g'ri mahsulotlarni arzon va qulay miqdorda sotib olish imkonini yaratadi.

XULOSA

So'nggi paytlarda har qanday bozorda korxona boshqaruvi samaradorligini oshirish uchun benchmarkingdan foydalanishga e'tibor ortib bormoqda. Korxonalarning benchmarkingga bo'lgan aniq qiziqishi asosan mehnat unumdorligini oshirish, aktivlardan samarali foydalanish, mijozlarga xizmat ko'rsatishni yaxshilash va boshqalar bo'yicha bozor talablari bilan izohlanadi.

Shuni ta'kidlash kerakki, benchmarking butun mintaqa, mamlakat va hatto global miqyosda biznesning umumiy darajasini rivojlantirish imkonini beradi. Jahon yetakchilarining ilg'or tajribasini o'zlashtirish korxona menejerlariga iqtisodiy rivojlanishning umumiy darajasini makroiqtisodiy miqyosda ko'tarish, o'z korxonalarning raqobatbardoshligini oshirish imkonini beradi, bu esa pirovard natijada mijozlar ehtiyojlarini qondirish uchun yakuniy mahsulot, ishlar va xizmatlar sifatiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi⁶.

6 <https://nauchkor.ru/pubs/issledovanie-faktorov-vliyayuschih-na-razvitie-praktiki-benchmarkinga-na-dalnem-vostoke-5b8e-d58a7966e1073081bd89>

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati.

1. <https://nauchkor.ru/pubs/issledovanie-faktorov-vliyayuschih-na-razvitie-praktiki-benchmarkinga-na-dalnem-vo-stoke-5b8ed58a7966e1073081bd89>
2. <https://www.linkedin.com/pulse/7-essential-steps-crafting-winning-marketing-strategy-khorshidi>
3. <https://www.yourdictionary.com/benchmarking>
4. https://www.researchgate.net/publication/336987730_Mechanism_of_Benchmarking_and_Its_Impact_on_Organizational_Performance
5. file:///C:/Users/user/Downloads/organizatsiya-benchmarkinga-na-predpriyatiyah-avtomobilnoy-promyshlennosti.pdf
6. Dilafruz N. Formation Of Investment Environment Innovative Methods //Центр Научных Публикаций (Buxdu. Uz). – 2021. – Т. 4. – №. 4.
7. Dilafruz N. Importance of foreign investments in the development of the digital economy: Narzieva DM International article //Центр Научных Публикаций (Buxdu. Uz). – 2020. – Т. 1. – №. 1.
8. Dilafruz N. Importance of foreign investments in the development of the digital economy: Narzieva DM International article //Центр Научных Публикаций (Buxdu. Uz). – 2020. – Т. 1. – №. 1.
9. Abdullayevna Q. Z., Anvarovich Q. A., Muxtorovna N. D. Theoretical foundations of enhancing the competitiveness of the national economy //Gwalior management academy. – Т. 87. – С. 54.
10. Mukhtorovna N. D., Mukhtorovich N. M. The important role of investments at the macroand microlevels //Economics. – 2020. – №. 2 (45). – С. 8-10.
11. Mukhtorovna N. D. et al. Importance of foreign investments in the development of the digital economy //ResearchJet Journal of Analysis and Inventions. – 2021. – Т. 2. – №. 04. – С. 219-224.
12. Bebudovna B. S., Mukhtorovna N. D. The cost-effectiveness of the use of water resources in agriculture //Вестник науки и образования. – 2020. – №. 23-2 (101). – С. 26-28.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.